

Süleyman Demirel Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Y.2005, C.10, S.2 s.165-180.

KAREKTERİSTİK AÇIDAN GİRİŞİMCİ TİPLERİ : MALATYA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİNDE BİR ARAŞTIRMA

ENTREPRENEUR TYPES IN TERMS OF THE PERSONAL CHARACTERISTICS: AN EMPIRICAL STUDY IN MALATYA INDUSTRIAL SI TE

Doç.Dr.Mehmet TİKİCİ*
Arş.Gör.Dr.Mehmet GÜVEN**
Öğr.Gör.Erkan Turan DEMİREL***

ÖZET

Küreselleşen iş dünyasında, girişimcilik konusu son yıllarda büyük önem kazanmaya başlamıştır. Günümüz Türkiye'sinde özellikle "Serbest Piyasa Ekonomisi'nin" hakim olmasıyla birlikte devletin ekonomik faaliyetlerden çekilerek yerlerini özel teşebbüs ve girişimcilere bırakması, girişimciliğin önemini daha da arttırmıştır. Bununla beraber her girişimcinin üstlendiği ekonomik faaliyetlerde başarılı olma ihtimali eşit değildir. Başarılı girişimci olmak bir takım özelliklere bağlı olup, sahip olunan niteliklere göre farklı girişimci tipleri bulunmaktadır. Malatya Organize Sanayi Bölgesindeki girişimcileri karakteristik açıdan taşıdıkları özelliklere (Başkasına güven, Rahatlık, Heyecan) göre tanımlamayı amaçlayan bu çalışma; birinci bölümde; girişimciliğin tanımı, girişimci özellikleri ve tipleri yer almaktadır. ikinci bölümde ise; metodoloji ile ilgili bilgiler ve araştırma verilerinin değerlendirilmesi yer almakta olup, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde frekans dağılımları ve Ki-Kare (χ^2) testinden yararlanılmıştır. Ulaşılan bulgular Frekans tabloları ve Cross tablolar aracılığı ile sunulmuştur.

ABSTRACT

In the global world, entrepreneurs have become very important in the recent years. The importance of entrepreneurship has also increased in Turkey due to presence of free market economy. The declining role of government in economic activities in Turkey has also improved the position of entrepreneur. Moreover, the probability of entrepreneur to be successful is not equal. A successful entrepreneur depends on some special personal

* İnönü Üniversitesi İİBF, İşletme Bölümü

** KSÜ, İİBF, İşletme Bölümü

*** Fırat Üniversitesi, Sivrice MYO

characteristics. In the literature, there are different entrepreneurship types depending on these characteristics. This study aims to define the entrepreneurs depending on the various characteristics (e.g. trust in others, emotion and comfort). Entrepreneurs from Industrial Site in the city of Malatya will constitute the samples of this study. In the first part of the paper, the concept of entrepreneurship, characteristic and types are outlined. In the second part, the methodology of the study and the data analysis were explained. Regarding the data analysis, Frequency analyses and Ki-Square test were used and the results were presented in Frequency and Cross Tables.

Girişimcilik, karakteristik,
Entrepreneurship, Characteristics.

I. GİRİŞ

Günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomik gelişmeyle beraber daha büyük bir kitleye verimli istihdam olanakları sağlamak, girişimcilerin en önemli ve başta gelen ekonomik, sosyal hedeflerinden birisidir. Bu bağlamda Girişimcilik kendi işini kurma ve işletme olup, son yıllarda büyük önem kazanmaya başlamıştır. Dünya pazarlarında “Serbest Piyasa Ekonomisi’nin” hakim olmasıyla birlikte devletin ekonomik faaliyetlerinden çekilerek yerlerini özel teşebbüs ve girişimcilere bırakması, bu önemin artmasında en önemli etkenlerin birisi durumundadır. Ancak her girişimcinin başarılı olma ihtimali eşit değildir. Başarılı girişimci olmak bir takım özelliklere bağlıdır ve sahip olunan bu niteliklere göre de farklı girişimci tipleri bulunmaktadır.

Girişimciliğin gelişiminde Organize Sanayi Bölgelerinin taşıdıkları önemden hareketle, hızla gelişmekte olan Malatya Organize Sanayi Bölgesindeki girişimcileri karakteristik açıdan taşıdıkları özelliklere göre tanımlamayı amaçlayan bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. “Kuramsal Çerçeve” başlığını taşıyan birinci bölümde; girişimciliğin tanımı, girişimci özellikleri ve tipleri yer almaktadır. “Uygulama” başlıklı ikinci bölümde ise; metodoloji ile ilgili bilgiler ve araştırma verilerinin değerlendirilmesi yer almaktadır. Bu iki bölümden sonra; uygulamada elde edilen bulgulara ilişkin sonuçlar ve öneriler ele alınmaktadır.

2. GİRİŞİMCİLİĞİN TANIMI

Girişimcilik ülke kalkınmasında olduğu kadar, günümüzde bölgesel ve yöresel kalkınmada önemi hızla artan bir olgudur¹. Bununla beraber, ülkemizde son yıllarda bölgeler ve iller arasında gözlenen hızlı değişimler makro politikalar yanında, girişimcilik faktörüne olan ilgiyi arttırmış bu

¹ S. WHENNEKERS., R.,THURİNK, “Linking Entrepreneurship and Economic Growth” *Small Business Economics*, London, 1999,s.13

yöndeki yapılan çalışmalar dikkat çekmeye başlamıştır.² İlk kez 18. Yüzyılın başında Fransız ekonomist Richart Canutillo tarafından “Henüz belirlenmemiş bir bedelle satmak üzere üretim girdilerini ve hizmetlerini bugünden satın alan ve üreten kişi”³ olarak tanımlanan girişimcinin günümüzde çok çeşitli tanımları yapılmaktadır. Girişimci ile ilgili tanımların ortak noktası; girişimcinin başkalarının baktığı fakat göremediği fırsatları görüp onları birer iş fikrine dönüştürebilmesi ve risk almaya yatkın cesaretidir.”⁴. Bu iki özellik dünyadaki girişimcilerin ortak özelliklerindedir.

İşletme kurup yürüten, mevcut imkanları dışına çıkmış ve daha dinamik, daha çalışkan, daha cesur, daha ileri görüşlü, daha yaratıcı kişiler ortaya çıkarak toplumun ihtiyaç duyduğu mal ve hizmetleri keşif edip onu üretmeye girişen ve yaratıcılıkları ile buna ön ayak olan kişiler “girişimci”, yerine getirdikleri işlev ise “girişim” adını almaktadır.⁵

Bu açıdan girişimci kavramı, sürekli yenilik yapan kişi veya kişiler anlamında kullanılmaktadır.⁶ Girişimcilik, girişimcilerin yaptığı işi ifade eder.⁷ Diğer bir ifade ile girişimcilik, yeni ve bilinmeyen bilginin yaratılması sürecidir.⁸ Girişimcilik, “küçük ve orta ölçekli işletmelerde firmanın kimliğini belirleyen temel unsur”⁹ olarak tanımlanan işletme sahipliğinden daha geniş kapsamlıdır. Çünkü girişimcilik, var olan fırsatların görülmesi¹⁰ ya da fırsatların yaratılmasını¹¹ içerir.

Girişimcilik toplumların ekonomik kalkınmasında önemli bir unsurdur. Robbins ve Coulter’in bir araştırmasına göre G-7 ülkelerinin yıllık büyüme oranları ile girişimcilik düzeyi arasında güçlü bir ilişki bulunmuştur.¹² Ülkemizde de girişimcilik bir çok yönden önem taşımaktadır. Bu önemli hususları aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür¹³:

1.Özelleştirme ancak girişimciliğin etkinliği ölçüsünde gerçekleşebilir.

² Mine GERNİ, “Erzurum İlinde Girişimci Özellikleri Araştırması”, *Atatürk Üniv. İ.İ.B.F. Dergisi*, cilt 15, Erzurum, 2001, s.149.

³ Canan, ÇETİN, *Yeniden Yapılanma, Girişimciliğin KOBİ’lerde Özendirilmesi*, Der. Yay., İstanbul, 1996, s.29.

⁴ Tınaz, TİTİZ, *Girişimcilik*, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 1994, s.29.

⁵ Kemal, TOSUN, *İşletme Yönetimi*, Savaş Yayınları, İstanbul, 1992, s.377.

⁶ Michael E., GERBER, *Girişimcilik Tutkusu*, (Çev. Tayfur Keskin), 2. Baskı, İstanbul, 1997, s.15.

⁷ Philip,A., WICKHAM, *Stratejik Entrepreneurship*, Pitman Publishing, USA, 1998, s.4.

⁸ Robert, D., HIRSICH, Michael P., PETERS, *Entrepreneurship*, Mc.Graw-Hill Irwin, USA, 2002, s.47.

⁹ Tamer MÜFTÜOĞLU, *İşletme İktisadi*, Olgaç Matbaası, Ank., 1989, s.72.

¹⁰ Israel, KIRZNER, *Discovery and The Capitalist Process*, University of Chicago Press, 1985, s.27.

¹¹ J., BUCHANAN, J., VANBERG, *The Market As a Creative Process*, Economics and Philosophy, Vol:7, s.86.

¹² Stephen P, ROBBINS., Mary, COULTER, *Management*, 7. Ed., Prantice Hall Inc., USA, 2002, s.144.

¹³ Mahmut, TEKİN, *Girişimcilik, Kendi İşini Kurma ve İşletme*, Arı Ofset Matbaası, Konya, 1998, s.11.

- 2- Kamu kesiminde aşırı istihdamın istenen düzeye indirilerek ücretlerin arttırılabilmesi girişimciliğin gelişmesine bağlıdır.
- 3- Teknolojik gelişme ancak girişimciler eliyle gerçekleşebilecektir.
- 4- Ülke ekonomisinin kalkınmasının anahtarı yerel potansiyel kaynakların etkin bir şekilde değerlendirilip kullanılmasına bağlıdır.

3. GİRİŞİMCİ ÖZELLİKLERİ VE GİRİŞİMCİ TİPLERİ

Girişimci özelliğine sahip kişilerin önemli niteliklerinden bir tanesi, bir işi başarma isteklerinin aşırı derecede olmasıdır. Bu özelliğe sahip kişiler sürekli aynı şekilde yapılan işlerden çabuk sıkılır, motivasyonu dağınık ve değişik işler yapmayı yeni fikirler üretmeyi tercih ederler. Uzun süreli çalışmayı arzu eden girişimciler, emeklilikten hoşlanmazlar ve devamlı çalışma, bir şeyler üretme gayreti içindedirler. Yapılan tüm çalışmalar ve araştırmalar, girişimcinin en büyük özelliğinin risk almak olduğunu göstermektedir¹⁴ Bu özelliklerinin yanında girişimcinin başarılı olmasının yanında önemli rol oynayan diğer nitelikler atak olma, yaratıcılık, öngörü yeteneği, analiz yapabilme yeteneği, çabuk karar verebilme, özgüvene sahip olma ve akılcılıktır. Girişimcinin diğer bir özelliği de baskın ve itaatkar rollere başa çıkmada zorluk çekmesidir.¹⁵ Tipolojik açıdan girişimcilik önemli ölçüde belirli kişilik özelliğini temsil eden bir kavram olmakla beraber, girişimcilerin fiziki ve zihinsel açıdan değerlendirilmesiyle yakından ilgilidir. Bundan dolayı kişilik ile ilgili özelliklerin çok çeşitli olması, davranışların sebep ve sonuçlarının bireyler arasında önemli ölçüde farklılık göstermesi, bireysel özelliklerden tipolojik sınıflamaya gitmeyi zorlaştırmaktadır.

Girişimci tipleri sınıflamasında, bireylerin davranış ve düşüncelerinde;

- 1- İçer dönüklük,
- 2- Dışa dönüklük, veya

3- Psikolojik, fiziksel, karakteristik özelliklerin birlikte oluşturduğu bir olgu üzerinde durulmaktadır¹⁶ Ekonomik ölçüde göre piyasa ekonomisi içindeki girişimciler; fırsat girişimciliği ve yaratıcı girişimcilik olarak iki gruba ayrılmaktadır¹⁷ Çağımızın ve geleceğin gerekleri girişimciliğin ağırlıklı olarak “yaratıcı girişimcilik” kapsamında değerlendirilmesini zorunlu

¹⁴ Adnan ÇELİK, **K.Maraş'ta Girişimcilik Kültürü Araştırması**, K.Maraş Ticaret. Odası. Yayınları, K. Maraş, s.22.

¹⁵ Adnan, ÇELİK, Tahir, AKGEMCİ, **Girişimcilik Kültürü ve KOBİ'ler**, Nobel Yay., Ankara, 1999, s.21.

¹⁶ İlhan, ERDOĞAN, **İşletmelerde Davranış**, 4. Baskı, Beta Basımevi, İstanbul 1994, s.26.

¹⁷ TUSİAD, **Türkiye'de Girişimcilik ile İlgili Sorunlar ve Çözümleri**, TUSİAD Yayınları, İstanbul 1987, s.2.

kılmaktadır.¹⁸ Diğer girişimci tiplerinin bazıları; “tepkisel girişimcilik, durgun-bürokratik girişimcilik,¹⁹ egemen girişimcilik,²⁰ yenilikçi girişimcilik,²¹ pozitif girişimcilik²² ve iç girişimcilik²³ şeklinde sıralanabilir. Özalp tarafından yapılan “karakteristik açıdan girişimci tipleri” sınıflamasında, yaklaşık 18 boyut açısından farklı tipler belirlenmiştir.²⁴

4. KAREKTERİSTİK AÇIDAN GİRİŞİMCİ TİPLERİ ÜZERİNE MALATYA ORGANİZE SANAYİ İŞLETMELERİNDE BİR ARAŞTIRMA

4.1. Araştırmanın Metodolojisi

4.1.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Malatya Organize Sanayi Bölgesindeki Girişimciler oluşturmaktadır. İşletmelerin çoğunluğunda mülkiyet birden fazla kişi arasında paylaşılmış olduğu için araştırmanın evrenini tam olarak saptanamayacak düzeydedir. Bu nedenle tesadüfi örnekleme yolu ile seçilen yaklaşık 90 girişimciye anket uygulanmıştır. Bunlar arasında hatalı ve geçersiz olanlar elendikten sonra geriye kalan anket formlarını değerlendirilerek örneklem hacmi 84 olarak belirlenmiştir.

4.1.2. Veri Toplama ve Değerlendirme Yöntemi

Veriler yedi kapalı uçlu sorudan oluşan anket formu aracılığı ile elde edilmiştir. Anket formunda yer alan soruların dördü girişimciler ile ilgili kişisel bilgileri içermektedir. Diğer üç soru ise bu araştırma için seçilen ve karakteristik açıdan girişimci tiplerini yansıtan boyutlara ilişkindir. Anketler yüz yüze görüşmeler sonucunda doldurtulmuştur. Pilot uygulama yapılarak geçerlilik ve güvenilirlik yüksek tutulmaya çalışılmıştır.

Elde edilen verilerin değerlendirilmesinde frekans dağılımları ve Ki-Kare (X^2) testinden yararlanılmıştır. Ulaşılan bulgular Frekans tabloları ve Cross tablolar aracılığı ile sunulmuştur.

¹⁸ Metin, FİDAN, Şahap, YILMAZ, *Müteşebbislik*, Tutibay Yayınları, Ankara, 2001, s.11.

¹⁹ Ömer, DİNÇER, *Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası*, Beta basım yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1998, s.274.

²⁰ Semra, BAŞLAK, *İşletme Hedeflerinin Pozitif Girişimcilik Konsepti Yöneliminde Yeniden Değerlendirilmesi*, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler ens., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli, 2000, s.70.

²¹ Peter F., DRUCKER, *Fırtınalı Dönemlerde Yönetim*, Çeviri, Çeviren: Bülent Toksöz, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 1998, s.121.

²² BAŞLAK, s.71.

²³ Semra, ARIKAN, *Girişimcilik*, Siyasal Kitapevi, Ankara, 2002, s.116.

²⁴ İnan, ÖZALP, *İşletme Yönetimi ve Organizasyon*, Baytaş Yay. A.Ş., Eskişehir, 1997, s.79.

4.2. Araştırma Verilerinin Değerlendirilmesi

4.2.1. Girişimcilerin Kişisel Bilgilerine Ait Verilerin Değerlendirilmesi

Girişimcilere ilişkin kişisel bilgiler olarak; eğitim durumu, yaşı, cinsiyeti, ve girişimci olarak çalışma süreleri incelenmiş ve elde edilen bulgular tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Girişimcilere İlişkin Kişisel Bilgiler

Kişisel Bilgiler	A		b		c		d		Toplam		Aritmetik Ortalama
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Eğitim Düzeyi	32	38,1	14	16,7	32	38,1	6	07,1	84	100,0	2,14 / 5
Yaşı	30	35,7	49	58,3	5	06,0	-	-	84	100,0	1,70 / 5
Cinsiyeti	80	95,2	4	04,8	-	-	-	-	84	100,0	1,05 / 5
Çalışma Süresi	18	21,4	42	50,0	24	28,6	-	-	84	100,0	2,07 / 5

Tabloda eğitim düzeyi için; a:lise, b:yüksek okul, c:fakülte, d:lisans üstü eğitimi, yaş için; a: genç (35’den küçük), b: orta (35-50), c:ileri yaş grubunu (51’den yukarı), cinsiyet için; a: erkeği, b: kadını, çalışma süresi için; a: kısa (5 yıldan az), b: orta (6-10 yıl arası), c:uzun süreyi (11 ve yukarı) ifade etmektedir.

Tabloya dikkat edildiğinde; girişimcilerin % 62’sinin yüksek eğitim düzeyinde buldukları görülmektedir. Ancak lise mezunu olanların % 38 oranında varlığı eğitim düzeyleri açısından olumsuz bir gösterge olarak düşünülebilir. Orta ve ileri yaş grubunda olanların % 64 oranında temsil edilmesi girişimciliğin “bir girişimcinin bulunması gereken ideal yaş grubu” açısından olumlu bir göstergedir. Genç girişimcilerin %35 gibi küçümsenemeyecek bir oranda temsili ise, girişimciliğin geleceği açısından olumlu bir işarettir.

Girişimciliğin cinsiyetine göre ortaya çıkan dağılımın çok iç açıcı olduğu söylenemez. Girişimci olarak çalışma süreleri açısından % 78’ inin uzun sayılabilecek bir tecrübeye sahip olmaları da olumlu bir gösterge sayılabilir.

4.2.2. Girişimci Tipleri İle İlgili Boyutlara Ait Verilerin Değerlendirilmesi

Girişimci tipleri ile ilgili olarak bu araştırma kapsamında ele alınan ve Özalp’in yaptığı “karakteristik açıdan girişimci tipleri” ile ilgili sınıflandırmasından seçilen üç boyuta ilişkin veriler tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Girişimci Tipleri İle İlgili Boyutlara İlişkin Veriler

Özellik Boyutları	a		b		c		Toplam	
	N	%	N	%	N	%	N	%
Başkasına Güven	26	31,0	39	46,4	19	22,6	84	100,0
Rahatlık	38	45,2	39	46,4	7	08,3	84	100,0
Heyecan	24	28,6	55	65,5	5	06,0	84	100,0

Başkasına güven için: a: Az, b:Kısmen, c:Çok

Rahatlık için : a: Az, b:Kısmen, c:Çok

Heyecan için : a: Az, b:Kısmen, c:Çok

Girişimci tipleri ile ilgili boyutlara ilişkin veriler incelendiğinde; araştırma kapsamındaki girişimcilerin % 31'inin başka insanlara (astlar, üstler, vb.) az güven duydukları görülmektedir. Bu sonuç, girişimcilerin başkalarına yeterince güvenmedikleri şeklinde değerlendirilebilir. Anketi cevaplayan girişimcilerin % 45'inin kendilerini "az" rahat hissettiğini belirtmesi ise girişimcilerin "genelde gergin oldukları" şeklinde değerlendirilebilir. Ankete katılan girişimcilerden kendisini "çok heyecanlı" olarak tanımlayanların düşük bir oranda bulunuyor olması da performanslarını olumlu yönde etkileyecek bir sonuç olarak düşünülebilir.

4.2.3. Cross Tablolar

1. Girişimcilerin "Eğitim Durumu" ile "Başkasına Güven" konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 3'de gösterildiği gibidir.

Tablo 3: Eğitim Durumu - Başkasına Güven İlişkisi

Başkasına Güven Eğitim Durumu	Çok Güvenirim	Kısmen güven Kısmen Şüpheli	Şüphe İle Yaklaşırım	Toplam
Lise	6	14	12	32
Yükseköğretim	4	6	4	14
Fakülte	7	17	8	32
Lisans Üstü	2	2	2	6
Toplam	19	39	26	84

Ankete cevap veren girişimcilerin başkalarına çok güvenmeleri ile ilgili olarak; eğitim düzeyi açısından birinci sırayı "Fakülte" mezunları alırken, son sırayı "Lisans Üstü" eğitim mezunları almaktadır. Çok şüpheli olan girişimcilerin eğitim düzeyi açısından ilk sırayı "Lise" mezunları, son sırayı da "Lisans Üstü" mezunları yer almaktadır. Yani "Lisans Üstü" eğitimi alan altı girişimcinin ikisi başkalarına çok güvenirken ikisi kısmen güvenmektedir. Diğer ikisi ise hiç güvenmemektedir.

2. Girişimcilerin "Eğitim Durumu" ile "Rahatlık" konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 4'de gösterildiği gibidir.

Tablo 4: Eğitim Durumu - Rahatlık İlişkisi

Eğitim Durumu \ Rahatlık	Çok Gerginimdir	Genellikle Gerginimdir	Hiç Gergin Değildir	Toplam
Lise	7	15	10	32
Yüksekokul		9	5	14
Fakülte		15	17	32
Lisans Üstü			6	6
Toplam	7	39	38	84

Ankete cevap veren girişimcilerden çok gergin olduğunu belirtenlerin tamamının “Lise” mezunu oldukları görülmektedir. Hiç gergin olmadığını belirten girişimciler arasında ilk sırayı “Fakülte” mezunları alırken son sırayı da “Yüksek Okul” mezunu olan girişimciler almaktadır. Çok şüpheli olan girişimciler arasında eğitim düzeyi açısından ilk sırayı lise mezunları, son sırayı da lisans üstü mezunları almaktadır.

3. Girişimcilerin “Eğitim Durumu” ile “Heyecan” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 5’de gösterildiği gibidir.

Tablo 5: Eğitim Durumu - Heyecan İlişkisi

Eğitim Durumu \ Heyecan	Çok Heyecanlıyım	Kısmen Heyecanlıyım	Hiç Heyecanlı Değilim	Toplam
Lise	2	25	5	32
Yüksekokul		11	3	14
Fakülte	3	17	12	32
Lisans Üstü		2	4	6
Toplam	5	55	24	84

Ankete cevap veren girişimcilerden “Çok Heyecanlıyım” diyenler arasında ilk sırada “Fakülte” mezunları yer almakta, ikinci sırada ise lise mezunları yer almaktadır. Hiç heyecanlı değilim diyen girişimciler içerisinde ise ilk sırada “Fakülte” mezunu olan girişimciler, son sırada ise Yüksek okul mezunu olan girişimciler bulunmaktadır. Eğitim durumu ile heyecan konusunda girişimcilerin ankete verdikleri cevaplar arasında “Çok Heyecanlıyım” seçeneğine Yüksek Okul ve Lisans Üstü mezunu olan girişimcilerin cevap vermemesi dikkat çekmektedir.

4. Girişimcilerin “Yaşı” ile “Başkasına Güven” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 6’da gösterildiği gibidir.

Tablo 6: Eğitim Durumu - Başkasına Güven İlişkisi

Yaş \ Başkasına Güven	Çok Güvenirim	Kısmen Güvenir	Hiç Güvenmem	Toplam
35'den Küçük	11	11	8	30
35-50 Arası	5	26	18	49
51 ve Yukarısı	3	2		5
Toplam	19	39	26	84

Ankete cevap veren girişimcilerin başkalarına çok güvenmeleri ile ilgili olarak; yaş durumları açısından birinci sırayı “35’den küçük” yaş grubunda bulunan girişimciler alırken, son sırada “51’ve yukarısı” yaş grubunda olan girişimciler yer almaktadır. Çok şüpheli olan girişimcilerin yaş grupları açısından ilk sırayı “35-50 arası”olan girişimciler, son sırayı da “35’den küçük” yaş grubundan olanlar yer almaktadır. “Yaş Durumu” ile “Başkasına Güven” konusunda girişimcilerin ankete verdikleri cevaplar arasında “Her Zaman Şüphe ile Yaklaşırım” seçeneğine 51 ve yukarı yaş grubunda olan girişimcilerin cevap vermemesi dikkat çekmektedir.

5. Girişimcilerin “Yaşı” ile “Rahatlık” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 7’de gösterildiği gibidir.

Tablo 7: Yaş Durumu - Rahatlık İlişkisi

Yaş \ Rahatlık	Çok Gerginimdir	Genellikle Gerginimdir	Hiç Gergin Değildir	Toplam
35'den Küçük	3	19	8	30
35-50 Arası	2	19	28	49
51 ve Yukarısı	2	1	2	5
Toplam	7	39	38	84

Ankete cevap veren girişimcilerin çok gergin olduğunu belirtenlerden ilk sırayı “35’den Küçük” yaş grubunda olan girişimciler oldukları görülmektedir. 35-50 arası ile, 51 ve yukarısı yaş grubunda olan girişimciler ise aynı sayı ile ikinci sırada yer almaktadırlar. Hiç gergin olmadığını belirten girişimciler arasında ilk sırayı “35-50 Arası” bulunan girişimciler alırken son sırayı da “51 ve Yukarısında” bulunan girişimciler almaktadır. “51 ve Yukarısı” yaş grubunda bulunan girişimcilerin düşük sayıda gergin olduklarını belirtmesi bu konuda dikkat çekici noktayı oluşturmaktadır.

6. Girişimcilerin “Yaşı” ile “Heyecan” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 8’da gösterildiği gibidir.

Tablo 8: Yaş Durumu – Heyecan İlişkisi

Yaş \ Heyecan	Çok Heyecanlıyım	Kısmen Heyecanlıyım	Hiç Heyecanlı Değilim	Toplam
35'den Küçük	2	24	4	30
35-50 Arası	1	31	17	49
51 ve Yukarısı	2		3	5
Toplam	5	55	24	84

Ankete cevap veren girişimciler arasında “Çok Heyecanlıyım” diyenlerin ile ilk sırası “35’den küçük olanlar ile 51 ve yukarısı” yaş grubunda olan girişimcilerden oluşturmaktadır. Üçüncü sırada ise 35-50 arası yaş grubu yer almaktadır. Hiç heyecanlı değilim diyen girişimciler içerisinde ise ilk sırada, “35-50 arası” yaş grubu, ikinci sırada, 35’den küçük olanlar ve üçüncü sırada ise 51 ve yukarı yaş grubunda olan girişimciler yer almaktadır. Girişimcilerin yaş düzeyleri arttıkça heyecanlarının da yaşlarına göre orantılı olarak azalması veya hiç olmaması dikkat çekici husus olarak görülmektedir.

7. Girişimcilerin “Cinsiyeti” ile “Başkasına Güven” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 9’da gösterildiği gibidir.

Tablo 9: Cinsiyet – Başkasına Güven İlişkisi

Cinsiyet \ Başkasına Güven	Çok Güvenir	Kısmen Güvenir	Hiç Güvenmez	Toplam
Bay	17	39	24	80
Bayan	2		2	4
Toplam	19	39	26	84

Ankete cevap veren girişimcilerin başkalarına çok güvenmeleri ile ilgili olarak; birinci sırayı “erkek” girişimciler, ikinci sırayı “kadın” girişimciler oluşturmaktadır. Çok şüpheli olan girişimcilerde ilk sırayı “erkek” girişimciler oluşturmaktadır.

8. Girişimcilerin “Cinsiyeti” ile “Rahatlık” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 10’da gösterildiği gibidir.

Tablo 10: Cinsiyet - Rahatlık İlişkisi

Cinsiyet \ Rahatlık	Çok Gerginimdir	Genellikle Gerginimdir	Hiç Gergin Değildir	Toplam
Bay	7	35	38	80
Bayan		4		4
Toplam	7	39	38	84

Ankete cevap veren girişimcilerin çok gergin olduğunu belirtenlerden ilk sırayı erkek girişimcilerin aldıkları görülmektedir. Kadın girişimciler ise bu seçeneğe cevap vermemişlerdir. Hiç gergin olmadığını

belirten girişimciler arasında ilk sırayı yine erkek girişimciler alırken, kadın girişimcilerin yine bu seçeneğe cevap vermedikleri görülmektedir.

9. Girişimcilerin “Cinsiyeti” ile “Heyecan” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 11’de gösterildiği gibidir.

Tablo 11: Cinsiyet – Heyecan İlişkisi

Cinsiyet \ Heyecan	Çok Heyecanlıyım	Kısmen Heyecanlıyım	Hiç Heyecanlı Değilim	Toplam
Bay	3	53	24	80
Bayan	2	2		4
Toplam	5	55	24	84

Ankete cevap veren girişimciler arasında “Çok Heyecanlıyım” diyenlerden erkek girişimciler ilk sırada gelirken, bayan yöneticiler ikinci sırada yer almaktadır. “Kısmen Heyecanlıyım” diyen girişimcilerin arasında ilk sırada erkek girişimciler yer alırken, ikinci sırada bayan girişimciler gelmektedir. Hiç heyecanlı değilim diyen girişimciler içerisinde ise ilk sırada erkek girişimciler yer almakta, bayan girişimcilerin bu seçeneğe cevap vermediği görülmektedir.

10. Girişimcilerin “Çalışma Süresi” ile “Başkasına Güven” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 12’de gösterildiği gibidir.

Tablo 12: Çalışma Süresi - Başkasına Güven İlişkisi

Çalışma Süresi \ Başkasına Güven	Çok Güvenirim	Kısmen Güvenirim	Hiç Güvenmez	Toplam
5 Yıldan Az	10	4	4	18
6-10 Yıl Arası	6	23	13	42
11 Yıl ve Yukarısı	3	12	9	24
Toplam	19	39	26	84

Ankete cevap veren girişimcilerden başkalarına çok güvenenler arasında çalışma süreleri açısından birinci sırayı “5 yıldan az” çalışan girişimciler yer alırken, ikinci sırada “6-10 yıl arası” çalışan girişimciler oluşturmakta ve son sırada “11 yıl ve yukarısı” çalışma süresini oluşturan girişimciler yer almaktadır. Kısmen güvenen girişimciler arasında ilk sırayı “6-10 yıl arası” çalışan girişimciler alırken, ikinci sırada “11 yıl ve yukarısı” hizmeti olanlar ve son sırada ise “5 yıldan az” çalışma süresi olan girişimciler bulunmaktadır. Çok şüpheli olan girişimciler arasında çalışma süreleri açısından ilk sırayı “6-10 yıl arası” hizmeti olan girişimciler oluşturmakta, ikinci sırada ise yine “11 yıl ve yukarısında” çalışma süresi olan girişimciler, son sırada ise “5 yıldan az” hizmet süresi olan girişimciler yer almaktadır. “Çalışma süresi” ile “Başkasına Güven” konusunda girişimcilerin ankete verdikleri cevaplar arasında “5 yıldan az ” çalışma süresi olan girişimcilerin başkalarına güvenmelerinde çalışma süresi daha fazla olanlara göre ilk sırada gelmesi ayrıca bu girişimcilerin bu duruma paralel olarak diğer kişilere şüphe ile yaklaşmasında son sıra yer almaları dikkat çekmektedir. Değişik miktarda

hizmeti olan girişimcilere oranla daha mantıklı cevap verdikleri dikkat çekmektedir.

11. Girişimcilerin “Çalışma Süresi” ile “Rahatlık” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 13’de gösterildiği gibidir.

Tablo 13: Çalışma Süresi – Rahatlık İlişkisi

Heyecan Çalışma Süresi	Az Rahatım	Kısmen Rahatım	Çok Rahatım	Toplam
5 Yıdan Az	3	13	2	18
6-10 Yıl Arası	2	17	23	42
11 Yıl ve Yukarısı	2	9	13	24
Toplam	7	39	36	84

Ankete cevap veren girişimcilerden az rahat olduğunu belirtenler arasında ilk sırayı “5 yıldan az” çalışma süresine sahip olan girişimciler almaktadır. Kısmen rahat olduğunu belirten girişimcilerden ilk sırayı “6-10 yıl” çalışma süresi bulunanlar oluşturmaktadır. Çok rahat olduğunu ifade eden girişimciler arasında da yine ilk sırayı “6-10 yıl” çalışma süresi bulunanlar oluşturmaktadır.

12. Girişimcilerin “Çalışma Süresi” ile “Heyecan” konusundaki ilişkisini gösteren dağılım tablo 14’de gösterildiği gibidir.

Tablo 14: Çalışma Süresi – Heyecan İlişkisi

Heyecan Çalışma Süresi	Çok Heyecanlı	Kısmen Heyecanlı	Hiç Heyecanlı Değil	Toplam
5 Yıdan Az		14	4	18
6-10 Yıl Arası	4	27	11	42
11 Yıl ve Yukarısı	1	14	9	24
Toplam	5	55	24	84

Ankete cevap veren girişimciler arasında çok heyecanlıym diyenlerden ilk sırayı “6-10 yıl hizmeti” olanlar, ikinci sırayı “11 yıl ve yukarı” sürede hizmeti bulunanlar oluşturmaktadır. “5 yıldan az” hizmeti olan girişimciler ise bu seçeneğe cevap vermemişlerdir. Kısmen heyecanlıym diyen girişimciler arasında çalışma sürelerine göre ilk sırayı yine “6-10 yıl arası” hizmeti olan girişimciler almaktadır. İkinci ve üçüncü sırada ise “5 yıldan az” ve “11 yıl ve yukarısı” sürede hizmeti olan girişimciler paylaşmaktadır. Hiç heyecanlı değilim diyen girişimciler içerisinde ise ilk sırada “6-10 yıl arası” hizmeti olan girişimciler, ikinci sırada, “11 yıl ve yukarı” sürede çalışan girişimciler, üçüncü ve son sırada ise “5 yıldan az” hizmeti olan girişimciler bulunmaktadır. Girişimcilerin çalışma süreleri arttıkça heyecanlarının da orantılı olarak azalması veya düşük oranda olması dikkat çekici husus olarak görülmektedir.

4.2.4. Ki-Kare Test Sonuçları

Araştırmanın bağımsız değişkenleri olarak bu çalışmada girişimcilerin; eğitim düzeyi, yaşı, cinsiyeti ve tecrübesi ele alınmıştır. Yine bu araştırma için seçilmiş girişimci özelliklerine ilişkin; “başkalarına güven”, “rahatlık” ve heyecan boyutları çalışmamızın bağımlı değişkenleri olarak kabul edilmiştir. Bağımlı ve bağımsız değişkenler arasında %5 anlamlılık düzeyindeki Ki-Kare test sonuçları tablo 15’de gösterildiği şekildedir.

Tablo 15: Ki-Kare Test Sonuçları

	1	2	3	4
1	0,900	0,014*	0,147	0,005*
2	0,002*	0,007*	0,089*	0,023*
3	0,097*	0,000*	0,001*	0,445

% 5 anlamlılık düzeyinde yapılan Ki-Kare test sonuçlarına göre aralarında istatistiksel açıdan geçerli ilişki bulunan bağımlı ve bağımsız değişkenler şunlardır.

- 1.Eğitim düzeyi ile kendini rahat hissetme düzeyi.
- 2.Eğitim düzeyi ile heyecan düzeyi.
- 3.Yaş ile başkalarına güven düzeyi.
- 4.Yaş ile kendini rahat hissetme düzeyi.
- 5..Yaş ile heyecan düzeyi.
- 6.Cinsiyet ile kendini rahat hissetme düzeyi.
- 7.Cinsiyet ile heyecan düzeyi.
- 8.Tecrübe ile başkalarına güven düzeyi.
- 9.Tecrübe ile kendini rahat hissetme düzeyi

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Girişimci tipleri ile ilgili kavramsal bilgilerden; girişimcilerin kendilerini diğer insanlardan ayıran bir takım özelliklerin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Bu özelliklerin kişisel bir takım temel niteliklerle de ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Bu düşünceden hareketle Malatya Organize Sanayi Bölgesindeki girişimciler üzerinde yapılan çalışmada elde edilen bulguların değerlendirilmesi ile ulaşılan sonuçları ve önerileri aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür.

1. Ön lisans, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde mezun olan girişimci oranı % 62 olmasına rağmen lisans ve lisansüstü mezunların % 45 oranında olması, eğitim düzeyi için olumlu bir gösterge olarak

değerlendirilemez. Bu konuda girişimcilerin eğitim düzeylerini yükseltmeleri önerilebilir. Girişimcilerin büyük bir çoğunluğunun (% 94) “genç ve orta yaş grubunda bulunuyor olması” ise olumlu bir şekilde değerlendirilebilir. Ancak girişimcilerin % 95’inin erkeklerden oluşması “Kadın girişimci kültürünün” oluşmadığını göstermektedir. Bu dağılımın, araştırmanın yapıldığı bölgenin sosyo-kültürel değerleri ile örtüştüğü gözlenmektedir. Girişimcilerin % 78.6’sının orta (5-10 yıl) ve uzun (11 yıldan fazla) süredir girişimci olarak çalışıyor olmaları, bu konuda “tecrübeli oldukları” değerlendirilebilir.

2. Girişimci tipleri ile ilgili boyutlarına ilişkin verilere bakıldığında; çekingenlik, ciddiyet, zeka ve heyecan faktörleri açısından olumlu sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Bu unsurlar açısından ulaştıkları performansını korumalarını girişimcilere önermek mümkündür. Buna karşılık astlar, üstler, satıcılar ve müşteriler gibi kişilere fazla güvenmemeleri ile kendilerini gergin hissetmeleri arasında bir bağlantı olduğu düşünülebilir. Bu nedenle girişimcilere özellikle profesyonel yöneticilerden daha fazla yararlanmaları ve daha ileri düzeyde yetki devrine gitmeleri önerilebilir. Böylece kendilerini daha rahat hissedebileceklerine ikna olmalıdırlar.

3. Ki-Kare test sonuçlarına bakıldığında bağımlı değişkenler ile aralarında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunan bağımsız değişkenlerin başında girişimcilerin yaşı ve girişimcilik tecrübeleri gelmektedir. Bu iki değişkenin aynı düzeyde etkili olmaları da doğaldır. Bu sonuçlardan hareket ederek, ilerleyen dönemlerde girişimcilerin başkalarına daha fazla güven duyabileceklerini, kendilerini daha rahat hissedebileceklerini, gerginliklerinin, çekingenliklerinin ve heyecan düzeylerinin azalabileceğini söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

1. ARIKAN Semra, **Girişimcilik**, Siyasal Kitapevi, Ankara, 2002.
2. BAŞLAK Semra, **İşletme Hedeflerinin Pozitif Girişimcilik Konsepti Yöneliminde Yeniden Değerlendirilmesi**, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler ens., Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli, 2000.
3. BUCHANAN, J., VANBERG, J., **The Market As a Creative Process**, Economics and Philosophy, Vol:7.
4. ÇAVDAROĞLU, Figen, **Kadın Girişimciliği**, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniv. S.B.E. Ankara., 1996.
5. ÇELİK, Adnan, **K.Maraş’ta Girişimcilik Kültürü Araştırması**, K.Maraş Ticaret. Odası. Yayınları, K. Maraş, 1999.
6. ÇELİK, Adnan, AKGEMCİ, Tahir, **Girişimcilik Kültürü ve KOBİ’ler**, Nobel Yay., Ankara, 1998.

7. ÇETİN, Canan **Yeniden Yapılanma, Girişimciliğin KOBİ'lerde Özendirilmesi**, Der. Yay., İstanbul, 1996.
8. DİNÇER Ömer, **Stratejik Yönetim ve İşletme Politikası**, Beta basım yayım Dağıtım A.Ş., İstanbul, 1998.
9. DRUCKER, Peter F., **Fırtınalı Dönemlerde Yönetim**, Çeviri, Çeviren: Bülent Toksöz, İnkılap Kitapevi, İstanbul, 1998.
10. ERDOĞAN, İlhan, **İşletmelerde Davranış**, 4. Baskı, Beta Basımevi, İstanbul, 1994.
11. ERDOĞMUŞ Nihat, "Otobiyografilerinin Analizi Yoluyla Girişimci İşadamlarının Kariyer Gelişimi Hakkında Bir İnceleme", **8. Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi**, Nevşehir, 2000.
12. FİDAN Metin, YILMAZ Şahap, **Müteşebbislik**, Tutibay Yayınları, Ankara, 2001.
13. GERBER, Michael E., **Girişimcilik Tutkusu**, (Çev. Tayfur Keskin), 2. Baskı, İstanbul, 1997.
14. GERNİ, Mine, "Erzurum İlinde Girişimci Özellikleri Araştırması", **Atatürk Üniv. İ.İ.B.F. Dergisi**, cilt 15, Erzurum, 2001.
15. HIRICH, Robert, D., PETERS , Michael,P., **Entrepreneurship**, Mc.Graw-Hill Irwin,USA, 2002.
16. KIRZNER, Israel, **Discovery and The Capitalist Process**, University of Chicago Press, 1985.
17. MÜFTÜOĞLU, Tamer, **İşletme İktisadı**, Olgaç Matbası, Ankara, 1989.
18. ÖZALP, İnan, **İşletme Yönetimi ve Organizasyon**, Baytaş Yay. A.Ş., Eskişehir, 1997.
19. ROBBINS, Stephen P., COULTER Mary, **Management**, 7. Ed., Prantice Hall Inc., USA, 2002.
20. ŞİMŞEK, Şerif, **Yönetim ve Organizasyon**, Özgü Matbaası, Konya,1998.
21. TEKİN, Mahmut, **Girişimcilik, Kendi İşini Kurma ve İşletme**, Arı Ofset Matbaası, Konya, 1998.
22. TİTİZ, Tınaz , **Girişimcilik**, İnkılap Yayınevi, İstanbul, 1994.

23. TOSUN, Kemal, **İşletme Yönetimi**, Savaş Yayınları, İstanbul, 1992.
24. TUSİAD, **Türkiye’de Girişimcilik ile İlgili Sorunlar ve Çözümleri**, TUSİAD Yayınları, İstanbul, 1987.
25. WHENNEKERS, S., THURİNK, R., “Linking Entrepreneurship and Economic Growth”, *Small Business Economics Review* London, 1999.
26. WICKHAM, Philip, A., **Stratejik Enterpreneurship**, Pitman Publishing, USA, 1998.